

til et tilbagefald til borgerlig tænkning. 3. del af bogen har muligheder i sig for at kunne bidrage til en teoretisk præcisering af det opbrud i forestillingerne om, hvad en "revolution" indebærer, som er i gang i disse år. Der er gennem bogen en klar stigende linie med hensyn til relevans og inspiration i den aktuelle diskussion. Denne linie fortsætter i den uoversatte 2. del af L'institution imaginaire de la société, som vi må håbe, Rhodos snarest får oversat og udgivet.

Det skal fremhæves, at bogen er levende oversat og let at læse på trods af det fortættede indhold. Dominique Bouchet har udarbejdet en meget nyttig Castoriadis-bibliografi og et efterskrift, der ryster ens vanemæssige tanker, hvis man kan holde dem samlet om hans euforiske aforismer.

Nils Mortensen

The Common Security Interests of Japan, The United States, and NATO, Joint Working Group of the Atlantic Council of the United States & The Research Institute for Peace and Security, Tokyo. Cambridge, Massachusetts: Ballinger Publishing Company, 1981, 232 s, 22,50 US\$.

Retfærdigheden sker ikke altid fyldest, heller ikke på bogmarkedet. I løbet af 1981 udkom 2 sikkerhedspolitiske rapporter, begge på hver sin måde i hvert tilfælde organisatorisk set nyskabelser. Men hvor den ene fik en massiv presse-omtale i Europa, fik den anden ingen - og dog er begge lige relevante for den europæiske sikkerhedspolitiske debat.

Den meget omtalte rapport var "Western Security: What has changed? What should be done?", udgivet af lederne af fire kendte udenrigspolitiske institutter, tre europæiske og ét amerikansk (Forschungsinstitut der Deutschen Gesellschaft für Auswärtige Politik, Royal Institute of International Affairs, Institut Français des Relations Internationales og Council on Foreign Relations). Det var en lille sag på under 50 sider - omtalen var således omvendt proportional med rapportens eget omfang. Senere samme år udkom den ovenfor nævnte rapport: "The Common Security Interests of Japan, The United States, and NATO" - den som ingen omtale fik. Og det til trods for - eller måske netop fordi - den var både væsentligt større af omfang og i det store og hele med væsentligt mere indholdsmæssigt solidt gods. Den repræsenterede også en organisatorisk nyskabelse, idet den var resultatet af et 2 år langt og intimt samarbejde mellem et japansk og et amerikansk forskningsinstitut og dermed den første rapport af sin art. Den er i øvrigt ikke ganske uden forbindelse

til et tilbagefald til borgerlig tænkning. 3. del af bogen har muligheder i sig for at kunne bidrage til en teoretisk præcisering af det opbrud i forestillingerne om, hvad en "revolution" indebærer, som er i gang i disse år. Der er gennem bogen en klar stigende linie med hensyn til relevans og inspiration i den aktuelle diskussion. Denne linie fortsætter i den uoversatte 2. del af L'institution imaginaire de la société, som vi må håbe, Rhodos snarest får oversat og udgivet.

Det skal fremhæves, at bogen er levende oversat og let at læse på trods af det fortættede indhold. Dominique Bouchet har udarbejdet en meget nyttig Castoriadis-bibliografi og et efterskrift, der ryster ens vanemæssige tanker, hvis man kan holde dem samlet om hans euforiske aforismer.

Nils Mortensen

The Common Security Interests of Japan, The United States, and NATO, Joint Working Group of the Atlantic Council of the United States & The Research Institute for Peace and Security, Tokyo. Cambridge, Massachusetts: Ballinger Publishing Company, 1981, 232 s, 22,50 US\$.

Retfærdigheden sker ikke altid fyldest, heller ikke på bogmarkedet. I løbet af 1981 udkom 2 sikkerhedspolitiske rapporter, begge på hver sin måde i hvert tilfælde organisatorisk set nyskabelser. Men hvor den ene fik en massiv presse-omtale i Europa, fik den anden ingen - og dog er begge lige relevante for den europæiske sikkerhedspolitiske debat.

Den meget omtalte rapport var "Western Security: What has changed? What should be done?", udgivet af lederne af fire kendte udenrigspolitiske institutter, tre europæiske og ét amerikansk (Forschungsinstitut der Deutschen Gesellschaft für Auswärtige Politik, Royal Institute of International Affairs, Institut Français des Relations Internationales og Council on Foreign Relations). Det var en lille sag på under 50 sider - omtalen var således omvendt proportional med rapportens eget omfang. Senere samme år udkom den ovenfor nævnte rapport: "The Common Security Interests of Japan, The United States, and NATO" - den som ingen omtale fik. Og det til trods for - eller måske netop fordi - den var både væsentligt større af omfang og i det store og hele med væsentligt mere indholdsmæssigt solidt gods. Den repræsenterede også en organisatorisk nyskabelse, idet den var resultatet af et 2 år langt og intimt samarbejde mellem et japansk og et amerikansk forskningsinstitut og dermed den første rapport af sin art. Den er i øvrigt ikke ganske uden forbindelse

med "Western Security"-rapporten, idet en af hovedforfatterne til den, Winston Lord fra "Council on Foreign Relations", også har været med i arbejdsgruppen omkring "The Common Security Interests of Japan, The United States, and NATO".

Rapporten er vanskelig at give et helhedsindtryk af, idet dens forfatterkollegium netop har valgt ikke at optræde som kollegium bortset fra et enkelt "policy"-afsnit med rekommendationer om, hvilken kurs navnlig Japan og USA, men også Vesteuropa bør følge i 80'erne. De øvrige afsnit skrevet enten af japanske eller amerikanske forskere, for enkeltes vedkommende af en japansk og en amerikansk forsker, står for de enkelte forfatters egen regning. Alle afsnit har imidlertid været gennemdiskuteret i den samlende "Joint Working Group" bestående af 53 personer, men uden nogen form for ensretning til formål. Denne arbejdsgruppes navneliste rummer et stort antal meget kendte navne fra USA (som eksempler kan nævnes Alexis Johnson, George R. Packard, John Emerson, Andrew J. Goodpaster, Marshall Green, Paul Nitze, Henry Rowen, Robert Scalapino, Martin Weinstein etc. etc.). Antallet af japanske deltagere i arbejdsgruppen er væsentlig mindre, men der er stort set balance i selve rapportens forfatterskab.

Den valgte fremgangsmåde og de gode navne både i arbejdsgruppen og forfatterkollegium taget i betragtning åbner man rapporten med betydelig forventning. Forventningen bliver kun større, når ydermere betænkes, hvor sjældent det er at få lejlighed til at se japanere selv drøfte sikkerhedspolitiske spørgsmål, der rækker ud over deres egen snævre region. Skuffes forventningerne så?

Svaret er både et ja og et nej. Det er et ja i den forstand, at det fælles "policy"-afsnit i sin analyse kan forekomme rigelig ensidigt orienteret mod øst-vest dimensionen af international politik - det er på den anden side et gennemgående træk alle de individuelle kapitler igennem, også dem der er skrevet af japanske forskere, at det er vigtigt at holde sig for øje, at det er præcis denne dimension, der nu er rykket frem og blevet dominerende, ikke blot for amerikansk, men også for japansk sikkerhedspolitisk tankegang. En mere afgørende indvending er, at det fælles "policy"-afsnit i sine rekommendationer kan forekomme på én og samme gang uklart og for klart. Hvor det ikke anbefaler nye koordinerende sikkerhedspolitiske mekanismer, men alene anvendelse af de økonomiske topmøder mellem de såkaldte 7 store til konsultationer om også sikkerhedspolitiske spørgsmål, anbefaler det derimod meget klart og meget firkantet ganske betydelige yderligere militære anstrengelser for både Japan, Frankrig, Forbundsrepublikken Tyskland, Storbritannien og Canada. Motivet til både den udvidede rådslagning og de større militære anstrengelser

finder rapporten i den forøgede sovjetiske militære trussel mod det mellemøstlige område og dermed mod olieleverancerne herfra (dækkende 73 pct. af den japanske olieimport, 67 pct. af EF's og 25 pct. af USA's). Derpå hviler også forfatterens gennemgående opfattelse af en snævrere sammenhæng mellem japanske, amerikanske og europæiske sikkerhedsinteresser end hidtil antaget. De klare militære anbefalinger sammenstillet med de ret så vage politiske anbefalinger efterlader imidlertid læseren en anelse med følelsen af, at vognen sættes foran hesten, i hvert tilfælde hvis man har det udgangspunkt, at militære foranstaltninger må være midlet og politikken den overordnede ramme. Dog ville det være urimeligt ikke at tilføje, at de givne rekommendationer i denne rapport nok er væsentligt mere realistiske end de tilsvarende i "Western Security", både fordi de ikke er helt så konsekvente (det er virkeligheden jo også kun sjældent), og fordi de har et bedre blik for, hvad der kan gennemføres under de gældende vilkår, her dog et væsentligt bedre blik når det gælder Japan end Vesteuropa. Forhindringerne for mere radikale tiltag er næppe mindre i Europa end i Japan.

Hvis man således kan have en vis tvivl over for, hvor megen egentlig vejledning der ligger i "policy"-delen, er der ingen tvivl om, at adskillige af enkeltartiklerne er meget anbefalelsesværdig læsning, ikke mindst dem der er skrevet af japanske forfattere, om end det afsluttende kapitel om de fælles sikkerhedsinteresser mellem USA, Japan og Europa skrevet af James Morley måske er bogens bedste kapitel. Navnlig er der grund til at henlede opmærksomheden på artiklerne af Makato Momoi: "The Balance of Power in East Asia and the Western Pacific in the 1980's: A Japanese Perspective", Seizaburo Sato: "Japan's Foreign Policy and Areas of Common Interest, Possible Cooperation, and Potential Friction Among Japan, the United States, and other Western Countries" og Mineo Nakajima: "An Outlook on China in the 1980's: A Political Turnabout at Home and Improvement of Relations with the USSR"; alle giver de et interessant indtryk af de udenrigspolitiske problemstillinger, der set ud fra en japansk synsvinkel er væsentligst i dag.

For en europæisk læser er denne rapport en nyttig "reminder" om et grundlæggende forhold, som kun alt for ofte overses, nemlig at USA ikke blot er en Atlanterhavsmagt, men også og i lige så høj grad en Stillehavsmagt. Dens hovedfortjeneste er en i det hele overbevisende og gennemført argumentation for et i hvert tilfælde midlertidigt sammenfald i strategiske interesser mellem USA, Japan og Europa, navnlig som et resultat af spændingen omkring det mellemøstlige olieområde. Rapportens forslag til løsninger er mindre overbevisende end dens analyse - det ville være nærliggende at tilskrive konsensusprincippet, som har været bærende for "policy"-delen, hovedansvaret herfor.

Den læser, der er særligt interesseret i japansk-amerikanske relationer, har i øvrigt med anskaffelsen af denne rapport muligheden for at få et nyttigt supplement til Zbigniew Brzezinskis "The Fragile Blossom" fra 1972 og Reichschauers "The Japanese" fra 1977.

Niels Egelund

I.M. Destler, Making Foreign Economic Policy, Washington D.C.: Brookings Institution, 1980, 244 s., 110,00 kr.

Samspelet mellem utrikes- och inrikespolitik är ett av de spörsmål politologerna alltid framhållit som centrala; samtidigt utgör det en frågeställning som de vanligen inte förmått belysa empirisk med samma stringens som en rad andra problem. Orsakerna till detta är till stor del välbekanta: frågeställningen förutsätter penetrerande av komplexa besluts- och inflytandeprocesser vilka inte lätt låter sig analyseras genom kvantitativa metoder utan kräver i första hand djuplodande fallstudier. Sådana studier är i sin tur förbundna med materialproblem, dålig intersubjektivitet och begränsad generaliserbarhet. När allt kommer omkring finns det dessutom förmodligen rätt få statsvetare som känner sig lika säkra på både den inrikes- och utrikespolitiska delen av frågeställningen.

Ovannämnda omständigheter har emellertid inte avskräckt I.M. Destler, som i sin bok föresätter sig just att studera samspelet mellan yttre och inre politik i det utrikesekonomiska beslutsfattandet i USA. Genom sin betoning på ekonomi får hans bok även en kontaktyta med 1970-talets "modeinriktningar" inom studiet av internationell politik: transantionalisterna och interdependence-skolan. Dessa har ju framhållit ekonomins ökade betydelse i internationell politik på bekostnad av strategiska och säkerhetspolitiska faktorer.

Destlers bok är inte i första hand teoretiskt inriktad utan skall utgöra en bred empirisk analys av 1970-talets amerikanska politik inom den utrikesekonomiska sektorn. Boken har också en ambition att i någon mån vara direkt policyrelevant, i och med att den utmynnar i rekommendationer om en organisatorisk reform på området - det är ett slående uttryck för forskarnas försämrade ekonomi att allt fler böcker och rapporter försöker krysta fram någon form av "policy-förslag". Helt utan teoretiska ambitioner är Destler dock inte. Han analyserar beslutsprocesserna i termer av interaktionen mellan olika på förhand definierade "communities", som har divergerande "concerns" beträffande utrikesekonomi. Dessa communities består av intressegrupper från olika delar av den privata sektorn, vilka är knutna till var sin specialiserad byråkrati inom den offentliga sektorn.